

mop
o

MESTNO
GLEDALIŠČE
PTUJ

Peter Turrini

Jožef in Marija

Vodja predstave in lučni mojster
Garderoberka
Tonski mojster
Odrski mojster

*Simon Puhar
Irena Meško
Danijel Vogrinec
Andrej Cizerl Kodrič*

Za sodelovanje se zahvaljujemo Dijaškemu domu Ivana Cankarja Ljubljana.

Peter Turrini

Jožef in Marija *(Josef und Maria)*

Prevajalec

Režiser

Scenografka in kostumografka

Lektor in šepetalec

Koreografija

Glasba

Glasova

Oblikovalec svetlobe

Franc Vladimir Kralj

Dušan Mlakar

Stanka Vauda Benčević

Simon Šerbinek

Metod Peklar

Tomi Valenko

Mateja Arnuš, Simon Šerbinek

Simon Puhar

Igrata

Marija

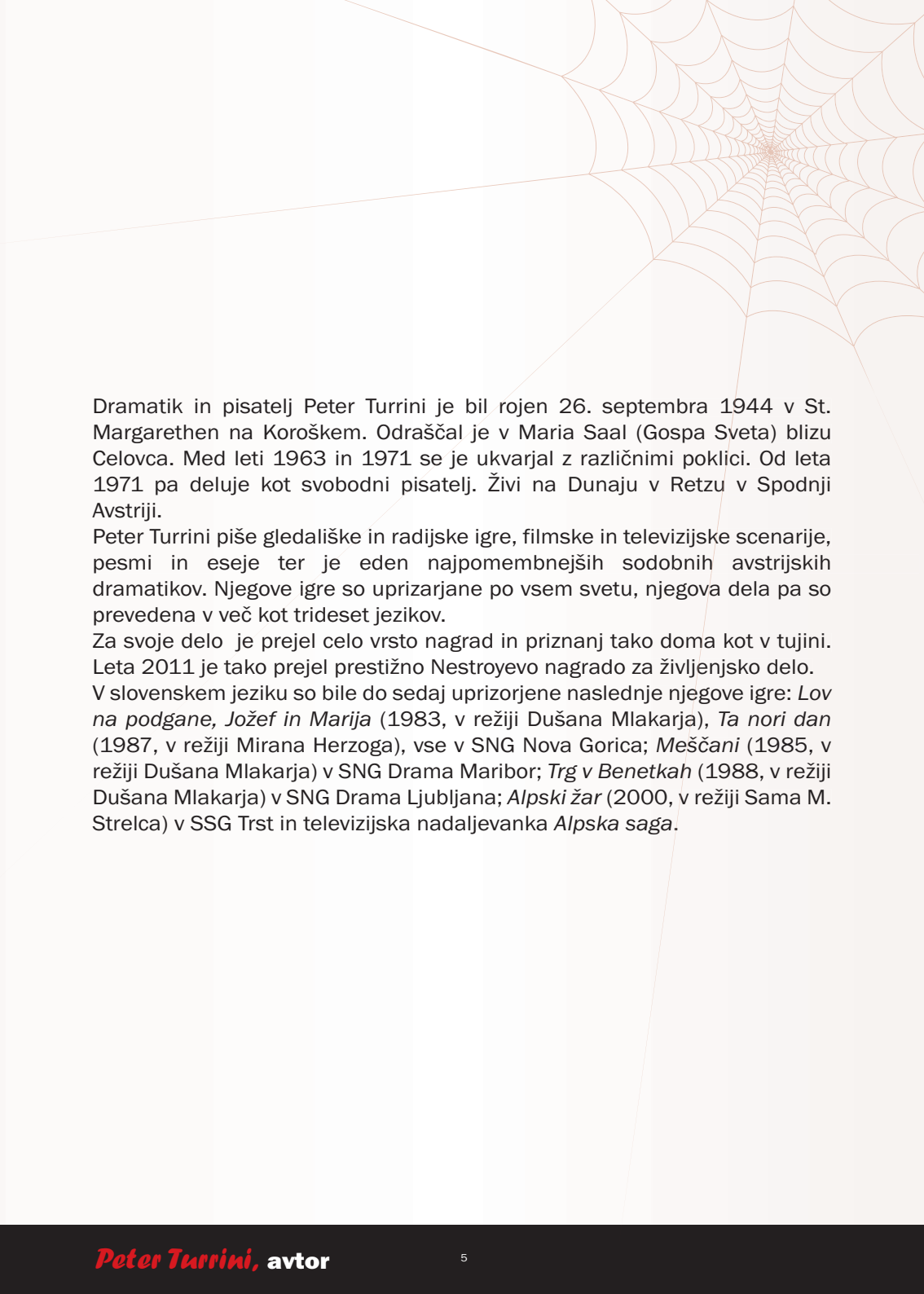
Jožef

Anica Kumer

Sandi Pavlin

Premiera 16. januarja 2013

Dramatik in pisatelj Peter Turrini je bil rojen 26. septembra 1944 v St. Margarethen na Koroškem. Odraščal je v Maria Saal (Gospa Sveta) blizu Celovca. Med leti 1963 in 1971 se je ukvarjal z različnimi poklici. Od leta 1971 pa deluje kot svobodni pisatelj. Živi na Dunaju v Retzu v Spodnji Avstriji.

Peter Turrini piše gledališke in radijske igre, filmske in televizijske scenarije, pesmi in eseje ter je eden najpomembnejših sodobnih avstrijskih dramatikov. Njegove igre so uprizarjane po vsem svetu, njegova dela pa so prevedena v več kot trideset jezikov.

Za svoje delo je prejel celo vrsto nagrad in priznanj tako doma kot v tujini. Leta 2011 je tako prejel prestižno Nestroyevo nagrado za življenjsko delo.

V slovenskem jeziku so bile do sedaj uprizorjene naslednje njegove igre: *Lov na podgane, Jožef in Marija* (1983, v režiji Dušana Mlakarja), *Ta nori dan* (1987, v režiji Mirana Herzoga), vse v SNG Nova Gorica; *Meščani* (1985, v režiji Dušana Mlakarja) v SNG Drama Maribor; *Trg v Benetkah* (1988, v režiji Dušana Mlakarja) v SNG Drama Ljubljana; *Alpski žar* (2000, v režiji Sama M. Strelca) v SSG Trst in televizijska nadaljevanka *Alpska saga*.

V enodejanki Jožef in Marija avtor Peter Turrini slika zgodbo malih ostarelih ljudi. Glavna lika sta zaposlena v veleblagovnici in morata prav na božični večer ostati v službi. Med tem, ko drugi praznujejo v varnem in toplém zavetju domov, ta dva, osamljena in odrinjena, razkrivata, kakšno je bilo in kako pusto je njuno življenje.

V nočni tišini veleblagovnice, sredi blišča in kiča potrošniškega sveta, se njuni usodi združita v toplo človeško harmonijo.

Gledališki kritik in teatrolog Jernej Novak je v svojem razmišljanju o Turrinijevi igri med drugim zapisal: »/.../ Turrinijevo delo je ustvarjalna sinteza aktualnega, angažiranega odra in artistično dognane, kultivirane dramatike; to je zavzeta gledališka pisava, ki pronikne skozi ideologijo in se kristalizira v elementarno človečnost. /.../ Dramatik uprizarjano problematiko suvereno postavlja v ustrezen družbeni kontekst, zna jo skozi enostavno zgradbo duhovito razgraditi do preproste, prepričljive upodobitve dramatičnih spletov krhkih upanj in trpkih deziluzij. Vse je preprosto, skoraj mimobežno, a hkrati boleče, ranljivo. Vse se dogaja na vzdraženi, tenki opni človekovega bitja, upanega in sanjanega. /.../ V tem okviru preprostega srečanja upanj in odpovedi Turrini izriše zgovorno metamorfozo, ki jo zgradi z vzporedno vodenima, subtilno dotikajočima se pripovedma o intimni in družbeni sceni nacifašizma. V tej senci in grozi ne njenemu in ne njegovemu življenju ni bilo dano, da bi se izpolnilo; nekaj upanja je ostalo za ta božični večer, za igro 'da zgine svet', za srečo ki jo bosta (spet) iskala zaprtih oči, jo le sanjala, morda vendarle našla /.../«

Mlakar, Dušan se je rodil v Ljubljani 11. 6. 1939. Je gledališki režiser in pedagog. Po študiju na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo je bil med leti 1967 in 1971 direktor in umetniški vodja Slovenskega mladinskega gledališča v Ljubljani. Po tem obdobju je na lastno željo zapustil ustanovo in bil samostojni kulturni delavec, med drugim tudi dvakrat v. d. umetniškega vodje Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica. Leta 1984 ga je takratno vodstvo povabilo k pedagoškemu sodelovanju na AGRFT. Leta 1986 je postal docent in bil leta 1995 izvoljen v naziv univerzitetnega rednega profesorja za gledališko režijo in igro.

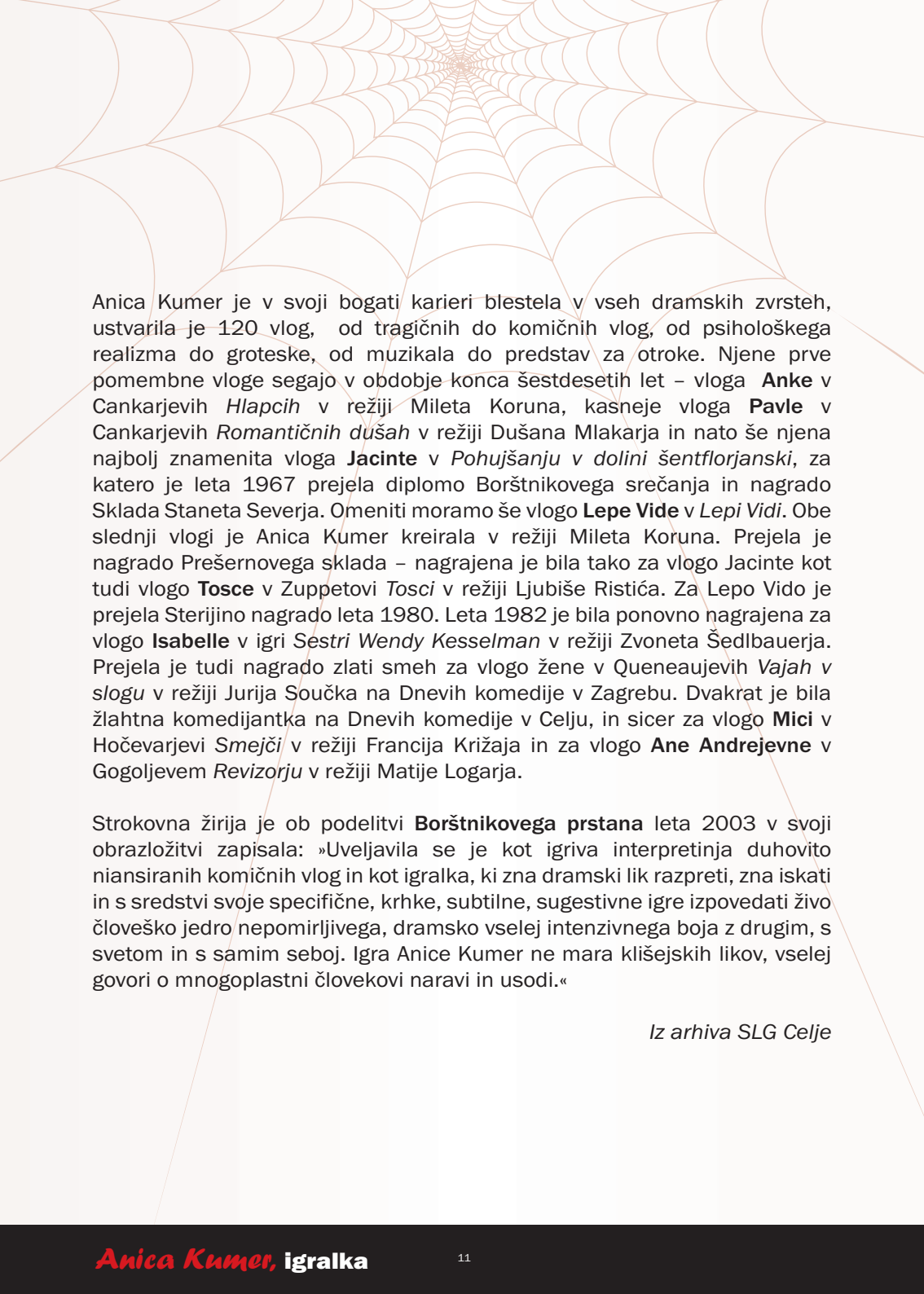
Režiral je v vseh slovenskih gledališčih, pa tudi v Beogradu, Zrenjaninu in v Dubrovniku. Njegov obsežni opus (120 gledaliških režij) sega od krstnih izvedb iz slovenske dramatike do uprizoritev iz svetovne klasike in sodobne dramatike. Med drugim je zanj značilno, da veliko skrbi posveča igralcem in jim omogoča, da se v svojih vlogah polno izrazijo.

Pomembnejše režije – F. M. Dostojevski-D. Pirjevec: *Sreča v nesreči*; I. Cankar: *Romantične duše*, *Jakob Ruda*; A. Hieng: *Lažna Ivana*, *Večer ženinov*; S. Rozman: *Zvonovi*; M. Kmecl: *Levstikova smrt*; A. de Musset: *Lorenzaccio*; J. Anouilh: *Skušnjava ali kaznovana ljubezen*; F. Schiller: *Marija Stuart*; A. P. Čehov: *Striček Vanja*, *Utva*, *Tri sestre*, *Ivanov*; L. Pirandello: *Kaj je resnica*; H. Ibsen: *Nora*, *Sovražnik ljudstva*; Strindberg: *Oče*, *Sonata strahov*, *Igranje z ognjem*; P. Claudel: *Marijino oznanjenje*; E. Albee: *Kdo se boji Virginije Woolf*; A. V. Vampilov: *Lov na divje race*; P. Turrini: *Lov na podgane*, *Jožef in Marija*, *Meščani*; P. Barnes: *Rdeči nosovi*; E. Flisar: *Kaj pa Leonardo*, *Nora Nora*; A. Miller: *Razbito steklo*; S. Makarovič: *Teta Magda*; T. Bernhard: *Po vseh višavah je mir*, *Komedijant*; Ritter-Dene-Voss: *Izboljševalec sveta*, *Na cilju*; B. Friel: *Jaltska igra*, *Poigra*.

Režiral je tudi za radio in televizijo, med drugim L. Suhodolčan: *Mož z želvo* in nanizanko v sedmih delih *Konec tedna D. Jovanovića*. Napisal je scenarij in realiziral kratki film *Portret Vladimirja Skrbinška* in več televizijskih prenosov lastnih predstav.

Za svoje režijsko delo je prejel **nagrado Prešernovega sklada** za gledališko režijo, **več Borštnikovih nagrad in diplom**, mednarodno nagrado **Alpe-Jadran** in druga priznanja.

Anica Kumer je v svoji bogati karieri blestela v vseh dramskih zvrsteh, ustvarila je 120 vlog, od tragičnih do komičnih vlog, od psihološkega realizma do groteske, od muzikala do predstav za otroke. Njene prve pomembne vloge segajo v obdobje konca šestdesetih let – vloga **Anke** v Cankarjevih *Hlapcih* v režiji Mileta Koruna, kasneje vloga **Pavle** v Cankarjevih *Romantičnih dušah* v režiji Dušana Mlakarja in nato še njena najbolj znamenita vloga **Jacinte** v *Pohujšanju v dolini šentflorjanski*, za katero je leta 1967 prejela diplomu Boršnikovega srečanja in nagrado Sklada Staneta Severja. Omeniti moramo še vlogo **Lepe Vide** v *Lepi Vidi*. Obe slednji vlogi je Anica Kumer kreirala v režiji Mileta Koruna. Prejela je nagrado Prešernovega sklada – nagrajena je bila tako za vlogo Jacinte kot tudi vlogo **Tosce** v Zuppetovi *Tosci* v režiji Ljubiše Ristića. Za Lepo Vido je prejela Sterijino nagrado leta 1980. Leta 1982 je bila ponovno nagrajena za vlogo **Isabelle** v igri *Sestri Wendy Kesselman* v režiji Zvoneta Šedlbauerja. Prejela je tudi nagrado zlati smeh za vlogo žene v Queneaujevih *Vajah v slogu* v režiji Jurija Součka na Dnevih komedije v Zagrebu. Dvakrat je bila žlahtna komedijantka na Dnevih komedije v Celju, in sicer za vlogo **Mici** v Hočevarjevi *Smejči* v režiji Francija Križaja in za vlogo **Ane Andrejevne** v Gogoljevem *Revizorju* v režiji Matije Logarja.

Strokovna žirija je ob podelitvi **Boršnikovega prstana** leta 2003 v svoji obrazložitvi zapisala: »Uveljavila se je kot igriva interpretinja duhovito niansiranih komičnih vlog in kot igralka, ki zna dramski lik razpreti, zna iskati in s sredstvi svoje specifične, krhke, subtilne, sugestivne igre izpovedati živo človeško jedro nepomirljivega, dramsko vselej intenzivnega boja z drugim, s svetom in s samim seboj. Igra Anice Kumer ne mara klišejskih likov, vselej govori o mnogoplastni človekovi naravi in usodi.«

Iz arhiva SLG Celje

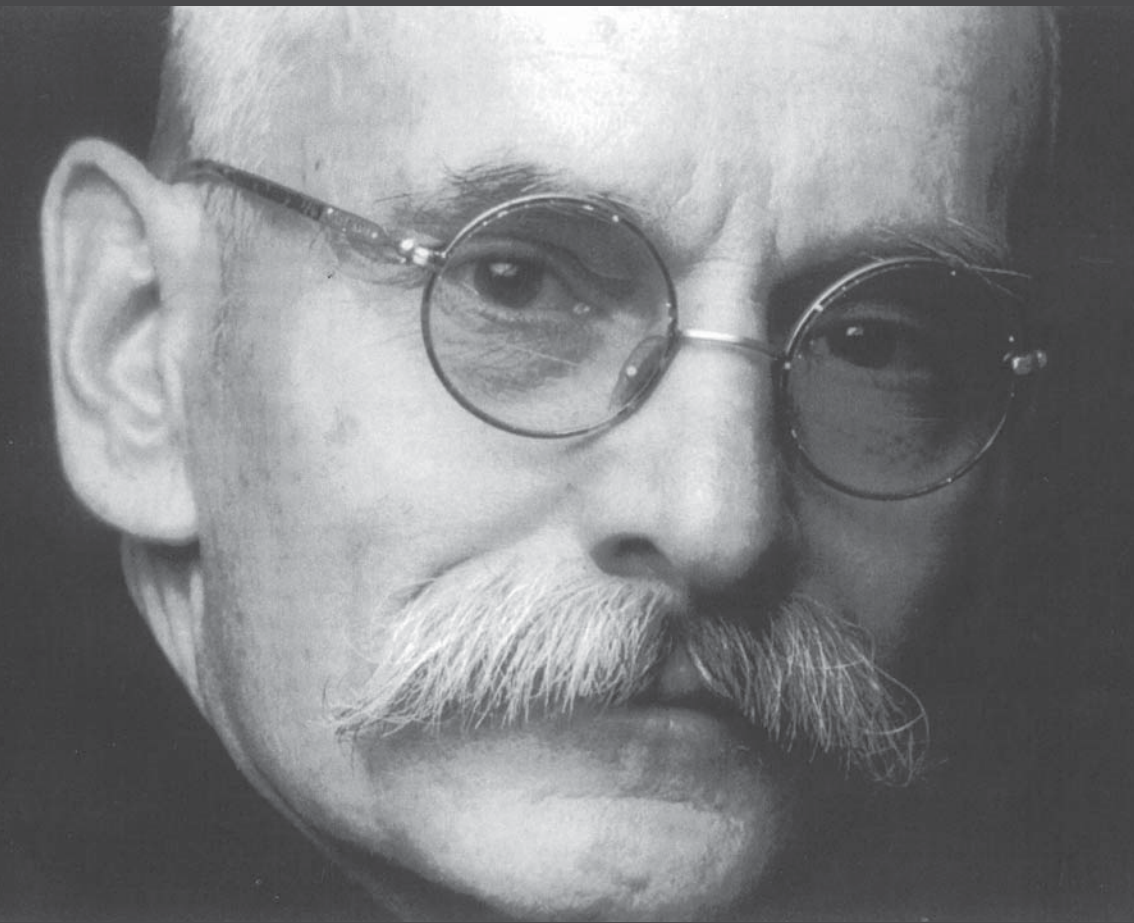

Foto Goran Bertok

Igralec Sandi Pavlin se je rodil leta 1942 na Jesenicah. Po končanem študiju na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo se je leta 1965 zaposlil v Slovenskem mladinskem gledališču v Ljubljani. Temu gledališču je ostal zvest vse do upokojitve leta 2007. Njegov zadnji projekt pred upokojitvijo je bil prav projekt s slovitim Janom Fabrom v mednarodni produkciji, in sicer z naslovom *Rekvjem za metamorfozo*. Jan Fabre mu je po avdiciji zaupal celo glavno vlogo. V svojem ustvarjalnem opusu je nastopal tudi v nekaj drugih gledališčih, na primer, Študentskem aktualnem gledališču, v Gledališču Glej, v umetniških akcijah Matjaža Bergerja, v zadnjem času pa smo ga lahko videli tudi v komercialnih projektih, med drugim v gledališču GOML, v Anton Podbevšek Teatru in seveda v vlogi zapitega upokojenca v televizijski nadaljevanki Branka Đurića – Đurota *Čista desetka*.

Vseh njegovih vlog ne moremo naštet, morda pa se ga kdo spomni kot profesorja v *Sreči na vrvi* ali pomočnika v filmu *To so gadi*. Nastopal je še v filmu *Do konca in naprej* in eden zadnjih filmov *Gremo mi po svoje*, ko je igral dedka iz sanj. Tam smo lahko spoznali, kako zelo obvlada življenjsko filozofijo joge. Bolj dejaven je bil in je še v gledališču. Njegove najljubše vloge v zadnjem času so v predstavah: *Pisar Bartleby* v režiji Miloša Lolića in izvedbi Mini teatra Ljubljana (predstava je bila po mnenju strokovne žirije izbrana za najboljšo predstavo Festivala Boršnikovo srečanje leta 2011); I. Cankar: **Notar** v *Pohujšanju v dolini šentflorjanski* v režiji Vita Tauferja; A. P. Čehov: **Čebutikin** v *Treh sestrach*, **Pjotr** v *Utvi* (obe v režiji Tomija Janežiča); U. Ecco: **Umbertin** v *Ime rože* v režiji Matjaža Bergerja; slednje vse v Slovenskem mladinskem gledališču. Za svoje igralsko izražanje je leta 1982 prejel nagrado Združenja dramskih umetnikov za vlogo v igri *Missa a minor* in *Klovna*. Leta 2007 je prejel zlato paličico za najboljšo moško vlogo **Poštenega** v predstavi *Cesarjeva nova oblačila* v produkciji gledališča GOML. Prav tako je za svoje dolgoletno ustvarjanje leta 2008 prejel priznanje »*Marija Vera*«, ki ga podeljuje Združenje dramskih umetnikov Slovenije za življenjsko delo.

Naj zaključimo z besedami obrazložitve njegove življenjske nagrade: »Sandi Pavlin je človek neusahljive in bogate domišljije, pa vendar z izbranim občutkom za mero tako v komičnih kot tragičnih, z življenjsko patino prepređenih nraev. Je igralec z izjemno disciplino in s karizmo izkušenega, analitičnega igralca, ki navdušuje otroško, odraslo, strokovno ali laično občinstvo. Njegova skromnost, nepopustljivost, odločnost, človeška toplina in druge vrline mu omogočajo uresničitve umetniških stvaritev najširšega obsega.«

Povzeto po spletnem portalu www.sigledal.org

"Da zgine svet ..."

Na svetu obstaja zgolj ena pravičnost, vsem nam je skupno le to, da smo se na ta svet rodili in da bomo z njega, ko pride naš čas, tudi odšli. Kako bomo preživel te naše dni in koliko nam jih bo odmerjeno, pa je, lahko bi tudi rekli, naša usoda. Koliko imamo sami vpliva na to, o tem bi se dalo polemizirati. Res je, da so v veliki meri okoliščine tiste, ki nam mejijo pot. Okoliščine so kot zemljevid, po katerem potujemo, a to, kako ravnamo svoj korak, je svobodna volja vsakega od nas. In čas za vsakega od nas teče ...

Čeprav se na splošno smatra dolgo življenje za blagoslov, saj naj bi bilo dar usode, je prav današnji čas vse prej kot prizanesljiv do staranja in s tem povezane minljivosti. Iz naslovnih revij, množice oglasov se smeji mladi obrazi, časti se lepota in svežina mladosti, in tisto, kar naj bi spominjalo na neizprosno dejstvo staranja, se skriva. Je že tako, da nikomur od nas ni prijetna misel na minljivost, vsi čutimo nelagodje ob misli, da nas nekoč čaka pot v »deželo neodkrita, ki popotnik se iz nje ne vrne«, kot v svojem znamenitem četrtem monologu pravi Hamlet. Morda je prav to, da nič ne vemo, edino zagotovo, zato so nam vprašanja, kdo smo, od kod smo prišli in kam pravzaprav gremo, tisto, kar nam »blazni voljo, da ne zbežimo od svojih tegob k drugim, ki nam o njih ni znano nič« ...

Tako se žal v našem času prepogosto zgodi, da izgublamo premnoge priložnosti, ko bi lahko iz izkušenj tistih, ki so na svetu že toliko časa, da so si skozi pridobili modrost tudi sami, nabirali bisere te modrosti in s tem žlahtnili moč ter svežino mladosti. Ob tem se spomnim stare mame, ki je vse svoje življenje preživela na hribu sredi Haloz, skoraj odrezana od ostalega sveta. Spomnim se življenjske modrosti, s katero je znala vsakemu, ki je imel srečo jo spoznati, povedati kaj takega, da si jo je zapomnil za vedno. In hkrati kar z žalostjo pomislim, kako redko sem si sam vzel čas, da bi preživel kak trenutek z njo, saj sem se raje pehal za svojimi sanjami. In ko je potem enkrat odšla, sem sam pri sebi ugotovil, da so s tem izginili tudi dobri stari časi, vsaj zame ...

Tako sta zame tudi Jožef in Marija dva, ki sodita v te dobre stare čase, kar pomeni, da v naše več ne sodita. Ostala sta ujeta nekje v času in prostoru, ki ga je minljivost izbrisala. Tako jima razen spominov ni ostalo skoraj nič drugega. Med nami zanju ni prostora, saj niti njuni najbližji zanju ne najdejo časa, ker ta čas namreč pripada njim, ne pa tisti preteklosti, s katero sta povezana Jožef in Marija. Mislim, da ni naključje, da je Turrini prostor njunega srečanja postavil prav v veleblagovnico. Te super katedrale porabništva so shodnice modernega časa, kjer se časti moč, mladost in živost. In šele ko enkrat ugasnejo luči tega blišča, lahko vanj vstopijo tisti, ki v našem času in prostoru nimajo kaj iskati. Ja, lahko bi se takšno srečanje zgodilo tudi v kakem domu za ostarele, tja namreč deponiramo tiste po svoje privilegirane, ki si lahko privoščijo kolikor toliko spodobno hiranje do konca svojih dni. Nešteti so tisti, ki preživljajo svoje zadnje dni nekje, kjer jih nihče ne vidi, v bedi in samoti, ki je neopisljiva. In teh ljudi ne vidimo, ker so za nas izbrisani, ker ne sodijo v naš svet lepote, mladosti in moči. Ne vidimo jih in s tem poskušamo zanikati neizprosno dejstvo, da smo tudi mi na poti tja, v ta prostor in čas minevanja.

Je že tako, da ima vsaka božična zgodba svojo svetlo plat. In tudi ta ni čisto nič drugačna, saj se v tej noči združita dve usodi, najdeta se tujca, ki sta tujca v našem času. In ustvarita svoj čas, naselita ta prostor z živostjo, ljubeznijo ... Morda pa smo lahko samo zavistni, ker to, kar se zgodi njima, je v našem času postalo zelo zelo redko. Iskren pristen stik, ko padejo maske in ko drug pred drugim stojita dva, gola kot ob rojstvu, z ljubeznijo v očeh ... Živimo lahko le v sedanjem trenutku, v tem večnem zdaj trgamo čas trenutke in jih nizamo na ogrlico svojih spominov. Ko bo enkrat prišel naš čas, se ne bomo spominjali tega, kar smo imeli, in zmag, ki smo jih v svojem pehanju za slavo, častjo, priznanjem uspeli priboriti. Spomnili se bomo tega, kar smo drugim dali, kako smo znali ljubiti, deliti trenutke za večno zapisane minljivosti. Saj čez tisoč let, ko nas vseh več ne bo, bo še življenje dalje vrtelo večni krog nastajanja in izginjanja, le tisti čas bo za en kratek hip pripadal tistim, ki bodo znali ljubiti.

Peter Srpčič

MARIJA,

Gospod Jožef! Tango!

JOŽEF,

Tu imamo zelo interesanten članek. Če smem na kratko citirati. V Sovjetski se je proizvodnja pšenice v desetletnem statističnem obdobju povzpela za trideset procentov, proizvodnja soje pa...

MARIJA,

Fridite, gospod Jožef. Danes pade kocka. Ste sami rekli.

Ga postavi na noge, ga trdno drži in ga vleče čez oder.

MARIJA,

Je čisto kahko. En in dva in tango takt in en in dva in tango takt. Zdaj me primite za pas, močno, jaz se bom nagnila nazaj, vi se pa nagnite naprej, čez mene čez.

JOŽEF,

Prosim, jaz tega ne znam.

MARIJA,

Saj že gre. Naprej se morate nagniti, ne nazaj, čez mene čez. En in dva in tango takt...

JOŽEF,

V mladostnem življenjskem obdobju sem namesto plesne šole obiskoval tečaje delavske gimnazije, takrat je bila v Mollardgasse, fizika na primer me je zelo interesirala, svetloba, svetlobna hitrost. Vstajal sem ob petih zjutraj, podnajemniška soba ni bila ogrevana, potem v tovarno, ponoči pa učenje do

dveh zjutraj. Latinska preparacija,
Austria Romanum in podobna problematika.
Ni mi uspelo. Da, ostalo mi je spoznanje,
da gre tudi brez mature, da mora iti
tudi brez latinščine in punskih vojn.
Ampak saj že gre, gospod Jožef. En in
dva in tango takt. Vi imate naraven
talent.

MARIJA:

Jaz?

JOŽEF:

Vi, vi. Verjemite mi, da imam prakso s
plesalci.

MARIJA:

Jaz da znam plesati?

JOŽEF:

MARIJA:

Ne se pozabiti nagniti naprej.

Jožef se skloni globoko čeznjo.

MARIJA:

Kako lepo delate, direkt elegantno.

Plešeta tango. Jožef je popolnoma spremenjen. Zdaj "vodi". Plošča
je pri kraju. Jožef spusti Marijo, gre h gramofonu in spet nastavi
isto ploščo. Vrne se k Mariji in jo prime čez pas.

JOŽEF:

Gospa Marija! Tango!

Plešeta vedno bolj divje.

MARIJA

(se smeje); Gospod Jožef, saj vas sploh
ne spoznam.

JOŽEF

(glasno); Saj se me tudi ne da spoznati.

MESTNA OBČINA PTUJ

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST
KULTURO IN ŠPORT**

Mestno gledališče Ptuj

Slovenski trg 13, 2250 Ptuj, Slovenija
Telefon 02 749 32 50 (tajništvo in blagajna)
Telefaks 02 749 32 51
Elektronska pošta info@mgp.si,
www.mgp.si

Blagajna je odprta vsak delavnik od 9. do 13. ure (ob sredah do 17. ure) in uro pred predstavo. O morebitnih spremembah programa vas bomo obvestili v dnevnem časopisju, po elektronski pošti ali na spletni strani Mestnega gledališča Ptuj.

Člani Sveta zavoda mgP: Lidija Majnik (predsednica), Franjo Rozman, Peter Pribožič, Franc Mlakar, Robert Križanič, Branka Bezeljak, Ana Strelec Bombek

Za gledališče Peter Srpčič
Lektor Simon Šerbinek
Uredila Ana Strelec Bombek
Foto Stanislav Zebec

Tisk Tiskarna Ekart
Naklada 700 izvodov
Ptuj, januar 2013
Sezona 2012/2013

Izdaja Mestno gledališče Ptuj.

